

Jaargang 3, januari 2016
Verkoopprijs € 1,95

The logo for Natuurhus Almelo features a stylized sun with seven colorful rays (red, orange, yellow, green, blue, purple, and red) above the word "Natuurhus" in a bold, green, sans-serif font. A blue wavy line underlines the word. Below "Natuurhus" is the word "Almelo" in a smaller, blue, sans-serif font.

Natuurhus

Almelo

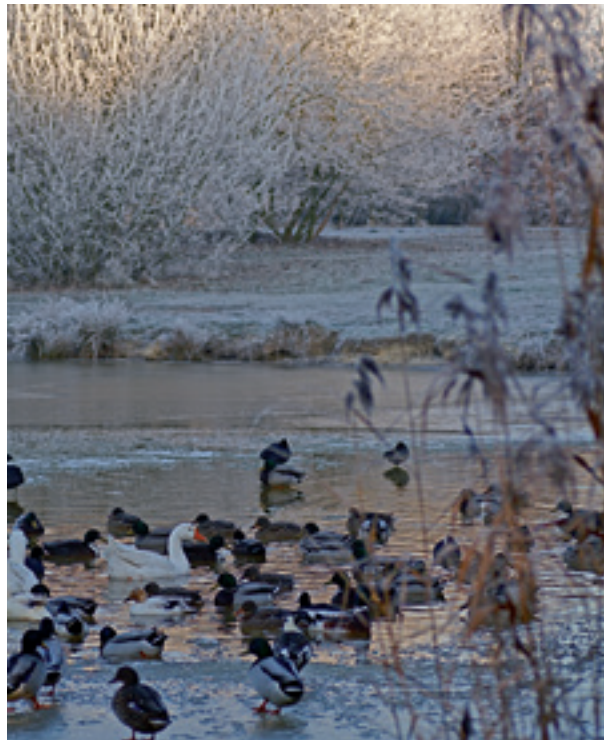

Foto Harry Kuiphuis

Echte winters, bestaan ze nog?

Als we naar dit winterse plaatje kijken en we kijken nu naar buiten, dan vragen we ons dat af. Niet elk jaar, maar echte winters: gelukkig bestaan ze nog wel. Zoals deze winterse dag in het Schelfhorstpark in Almelo in 2007. Het landschap is veranderd in een witte wereld en dat levert met de nodige zonnestralen altijd fraaie taferelen op. Een dikke laag rijp aan bomen en struiken, watervogels van diverse pluimage die zich verzamelen in het nog schaarse open water. Wat een genot en voorrecht om dit te mogen aanschouwen en te fotograferen.

Harry Kuiphuis

Colofon:

Het Natuurhusblad is een gezamenlijke uitgave van: AstronA, Imkersvereniging 't Iemenschoe, IVN, Groei & Bloei, KNNV en Nivon.

Oplage:

900 exemplaren

Uitgave:

januari 2016

Redactiewerkgroep:

Ron Poot - Geesje Vinke - Jurgen Foortjes - Robert van Lente - Yvonne Kuiphuis

Eindredactie:

Suzan Crooijmans, OOK. voor teksten

Vormgeving:

Jos van het Reve, Weidevogel Reclameproducties

Drukwerk:

Blad.nl

Lid worden?

Bent u enthousiast over de Stichting Natuurhus Almelo en/of één van de betrokken verenigingen? Ga naar www.natuurhusalmelo.nl/vrienden en word lid!

Heeft u een idee, vraag, artikel of foto? Neem contact op voor 26 februari via info@natuurhusalmelo.nl. Sluitingsdatum kopij voor het volgende nummer is 26 februari.

Adres:

Tijdelijk Natuurhus, Deldensestraat 205, 7601 RT Almelo
telefoon: 0546-451483 bereikbaar op maandag, dinsdag en woensdag.

Emailadressen Natuurhus Almelo

Algemeen mailadres (webmaster):	info@natuurhusalmelo.nl
Bestuur stichting Natuurhus Almelo (secretariaat):	secretaris@natuurhusalmelo.nl
Foto's en artikelen voor het Natuurhus blad:	redactie@natuurhusalmelo.nl
Aanmelden van vrijwilligers:	vrijwilliger@natuurhusalmelo.nl
Natuur- en milieueducatie scholen:	onderwijs@natuurhusalmelo.nl
Opgeven voor cursussen (zoals natuurgidsen):	cursus@natuurhusalmelo.nl
Jeugdactiviteiten Scharrelkids:	scharrelkids@natuurhusalmelo.nl
Adreswijzigingen en aanmeldingen vrienden:	ledenbeheer@natuurhusalmelo.nl

Inhoud Inhoudsopgave

Bestuur ... Ron Poot (Natuurhus)	4
Nieuws	5
Gezoem ... Jurgen Foortjes ('t Iemenschoe)	8
Focus op waterdieren ... Eveline Stegeman-Broos (KNNV)	10
De Groene Loper ... Ron Poot (Natuurhus)	12
Onder de sterrenhemel ... Robert van Lente (AstronA)	14
Groei & Bloei ... Anne Nijs (Groei & Bloei)	16
Activiteitenkalender	17
De jaargetijden en de globe ... Robert van Lente (AstronA)	20
Lang leve het Repair Café ... Inge de Bruin-Kooij (Nivon)	22
Leven op een dakpan ... Ron Poot (KNNV)	23
Natuur geneest ... Pierre Marnette (KNNV)	24
Voor Ria Overkamp is de natuur onderdeel van haar leven ... Jenny van Dorsten (IVN)	26
Kringlopen (2) De veerkracht van de natuur ... Martin Mulder (IVN)	28
Van de jonge natuurliefhebbers ... Yvonne Kuiphuis en Lynn Smit (IVN)	30
Hazelaar, een echte winterbloeier ... Ron Poot (KNNV)	32
Vrienden van Natuurhus Almelo	34
Natuurhus Almelo, de zes verenigingen	35

HARDLOOPSCHOOL
DE MOOIE VROUW

De juiste STAP om fitter te worden!
Voor mannen en vrouwen
Ook voor bedrijven en instellingen

Bianca van Marle-Paus
Mooie Vrouwenweg 45, 7608 RC Almelo
www.hardloopschool-demooievrouw.nl

Bestuur

Almelo springt op groen

Ron Poot, Natuurhus

Regelmatig komt de vraag: hoe staat het met de bouw van het nieuwe natuurhus? Komt het eigenlijk nog wel? Het lijkt soms heel stil, maar achter de schermen gebeurt er veel. Ted de Jong, die het bouwproject namens het bestuur leidt, heeft heel wat uren vergaderd met architect, bouwers, constructeurs, gemeente-ambtenaren en nog veel meer om de bouw rond te krijgen.

Vrijwilligers met kinderen aan het werk tijdens de natuurwerkdag

In het novembernummer heeft hij de stand van zaken gemeld. Heel veel is inmiddels bereikt. De kosten zijn enorm omlaag gebracht, zodat er een haalbaar financieel plaatje in zicht komt. Helemaal zijn we er nog niet. Op het moment van schrijven zijn we nog druk bezig de laatste gaten te dichten.

Soms lijkt het wel of het Natuurhus het doel is van de stichting Natuurhus Almelo. Dat is het echter niet! Het 'hus' is een middel om de belangstelling en betrokkenheid van de inwoners van Almelo en omgeving voor natuur, milieu en duurzaamheid te vergroten. Een plek waar de beleving van mooie natuur en een gezond milieu centraal staan. En daar gebeurt al veel voor. Elke dag zijn enthousiaste vrijwilligers bezig met natuur- en milieu-educatie voor scholen, op natuur gerichte activiteiten voor kinderen, voor ouderen, actief met het organiseren van excursies, tentoonstellingen, lezingen, het onderhoud van het tijdelijke natuurhus en de tuin, verzorgen van bijenstal en bloemenperken, het maken van dit blad.

Vrijwilligerswerk is niet vanzelfsprekend. Hiervoor heb je naast enthousiaste werkers ook mensen nodig die kunnen organiseren, initiatief nemen en zich verantwoordelijk voelen voor de voortgang. Juist deze kartrekkers kunnen we in en rond het natuurhus nog goed gebruiken. Ben je zo iemand of ken je in je omgeving mensen die dat kunnen? Laat wat van je horen! Almelo springt op groen!

Gespecialiseerd in spelt en desem producten

Ootmarsumsestraat 28, Almelo
Telefoon 0546 - 813211

Nieuws

Frank van Marle blikt terug

Frank van Marle

Frank van Marle, tot voor kort voorzitter van de Stichting Natuurhus Almelo, is vorig najaar in goed overleg met de blijvende bestuursleden afgetreden. Een nieuwe voorzitter wordt nog gezocht. Hij kijkt terug op een boeiende periode.

"Helaas zag ik mij in 2015 genoodzaakt om te stoppen als voorzitter van de Stichting Natuurhus Almelo. Mijn agenda zat al jaren overvol, mijn werkvoorraad werd steeds groter en mijn zevendaagse werkweek was niet vol te houden. Overigens ben ik nog steeds voorzitter van IVN, projectleider Groene Loper en vertegenwoordiger stadslandbouw in Almelo, dus rustig heb ik het nog niet. Bij deze wil ik iedereen bedanken voor het in mij gestelde vertrouwen, zoals de gemeente, de verenigingen, instellingen en bedrijven die het Natuurhus steunen en alle vrijwilligers die het werk doen."

Honderd vrijwilligers

"Vanaf 2014 is door de gemeente de beroepskracht wegbezuinigd voor de uitvoering van de Natuur- en Milieu Educatie taak, welke de gemeente zelf uitvoerde op grond van het Verdrag van Aarhus. Dat wordt nu volledig door vrijwilligers gedaan. Ook de verenigingsactiviteiten worden door vrijwilligers getrokken. Het Natuurhus bouwproject is indertijd gezamenlijk gestart met de gemeente in het kader van 'Het verschil maken' waarbij de gemeente het project faciliteert. Het moge duidelijk zijn dat dit project door vrijwilligers wordt getrokken en dat de gemeente een bezuiniging op de beroepskracht heeft gerealiseerd. Al met al is er de afgelopen jaren door meer dan honderd vrijwilligers meer dan 10.000 uur per jaar aan vrijwilligerswerk gedaan om alle taken uit te voeren. Geen sinecure."

Groene initiatieven

"In september 2015 heb ik een presentatie mogen geven voor gemeenteraadsleden over stadslandbouw in Almelo. Stadslandbouw wordt in de Almelse politiek breed gezien en gedragen en dat heeft er toe geleid dat de gemeente Almelo als 27-ste gemeente in Nederland de meeste punten van de landelijk opgestelde stadslandbouwagenda heeft ondertekend. Dat is goed nieuws, stadslandbouw krijgt de ruimte! In Almelo waren al diverse groene initiatieven gaande. Momenteel lopen maar liefst 35 groene projecten in het kader van de groene looper en/of stadslandbouw. Deze burgerinitiatieven zijn allemaal in een verschillende fase van ontwikkeling. De stad is er nu al fraaier en beter van geworden en dit zal zich voortzetten. In het Natuurhus

blad van augustus werden al 18 projecten genoemd. Aan de oproep voor nieuwe projecten is gehoor gegeven.

Weet wat je eet

Zo zijn er enkele particulieren die zelf voor het eerst in hun leven koeien, varkens en kippen in de buurt van hun woning willen gaan houden. Het doel is om het schaarrelvees en eieren lokaal te gaan vermarkten en consumeren, onder het motto 'weet wat je eet'. In dat kader is onlangs in het buurtproject Idylle Almelo Noord Oost ook een akker met spelt ingezaaid. Ook is er samen met het AOC een project Aquaponics in de maak, waarbij vissen en groenten gezamenlijk worden gekweekt voor consumptie. Ook wordt momenteel onderzocht hoe een lokale keten opgezet kan worden voor lokaal geproduceerd voedsel, waarbij ook Korenmolen De Hoop betrokken is. En er wordt een fietsroute uitgezet langs de projecten van de Almelse groene looper. Deze route kan tijdens het evenement Almelo Allee in september 2016 worden gefietst. Kortom, in een nog fraaier en groener wordend Almelo is altijd wat te doen."

Groene beweging

In 2010 trad Frank van Marle toe tot het IVN bestuur, met als doel een groene beweging in Almelo op gang te brengen en daarmee de stad aantrekkelijker te maken. Zo is in 2011 het project Natuurhus gestart.

Doelen hierbij waren:

- samenwerking van groene verenigingen (NIVON, Groei & Bloei, Bijenvereniging 't Iemenschot, KNNV, AstronA en IVN);
- samenwerken met de gemeente voor een beter bereik van de Natuur en Milieu Educatieve boodschap;
- om zichtbaar te zijn: het bouwen van een Natuurhus (duurzaam gebouw van stro en leem) in het Hagenpark, waar ook de latent geïnteresseerde passant in natuur en milieu bereikt kan worden.

Daarnaast zijn er vanaf 2012 tal van nieuwe stadslandbouw- en groene looper- initiatieven bij de groene beweging gekomen.

Jubileumjaar Groei&Bloei afdeling Almelo 1916 - 2016

Als je van tuinen en tuinieren houdt
GROEI & BLOEI

We bestaan 100 jaar! Een eeuw! Van KMTP naar Groei&Bloei.
Dat moet natuurlijk gevierd worden. Honderd jaar en springlevend.
Het hele jaar staan we stil bij dit jubileum.

Een paar hoogtepunten uit ons jubileum jaarprogramma:

- Jubileumacties voor leden
- 'Maatschappelijke' en educatieve acties
- Vijf bijzondere lezingen o.a. door Jaqueline van der Kloet
- Lentefair op 1 mei in Beeklustpark, Almelo
- Wandeling 'De Doorbraak' + picknick 28 mei
- Feestelijke receptie op zaterdag 18 juni Erve Beeklust, Almelo
- Open Tuinen Weekend 25 en 26 juni
- Busreis op 2 juli naar Duitse tuinen
- Herfst-bloemschikshow door Anton Visch uit Delden
- Plantenruilochtenden
- Workshops Bloemschikken

Oproep De paddentrek staat weer voor de deur

In het vroege voorjaar ontwaken meer dan duizend padden in het Nijreesbos. Ze gaan van 's avonds tot 's morgens op pad naar de Doorbraak om in het water hun eiersnoeren af te zetten. Daarbij moeten ze de Oude Deldenseweg oversteken. Honderden padden worden daar overreden. Een paar jaar geleden is er een oproep gedaan om de padden bij de oversteek te helpen. Zo'n vijftien vrijwilligers hebben daarop gereageerd (vooral

IVN-leden). Elke avond werden honderden padden de weg overgezet. Om nog meer padden te redden, zou het fijn zijn dat ook 's morgens vroeg de padden worden overgezet. Dan zijn er meer vrijwilligers nodig. Wie wil ons daarbij helpen?

Aanmelden bij: Elma Bartels elmajan@hetnet.nl of Wiepke van de Vliet wiepkevandevliet@planet.nl, tel. 0546-433934.

Groene visite

De vrijwilligers van het project 'Groene Visite' zijn afgelopen jaar zo'n vijftig keer op stap geweest om dementerende ouderen te bezoeken in verzorgings- of verpleeghuizen. Hun koffer is gevuld met foto's, dingen om te ruiken en te voelen en veel natuurlijk materiaal. In de winter zijn dat bijvoorbeeld takken met slapende knoppen, boerenkool, spruiten en steranijs. Deze voorwerpen zijn bedoeld om de zintuigen te prikkelen en daarmee herinneringen van vroeger naar boven te halen. Dit kan zijn een wandeling met het gezin in het bos of werken in de moestuin. Dat dit bij de ouderen aanslaat, blijkt wel uit hun enthousiaste reacties.

"Een slechtiende man twijfelde lang of hij naar de groene visite zou komen. Hij dacht 'ik zie toch niets'. Achteraf was hij blij dat hij de stap gezet had. Wij hadden een vogelboek bij ons waarbij we de vogels konden laten horen. En er zaten dingen in de koffer die je kon voelen zoals eikels, dennenappels, veren

en schelpen", vertelt vrijwilliger Laura Brummelhuis. "Iemand anders die erg onrustig was, werd rustig bij het bladeren in een mooi natuurboek; hij wilde het niet teruggeven. Een vrouw vertelde dat ze met haar kleindochter altijd onze kindernatuurmiddagen bezocht en de braakballen uitploos. Of ik de volgende keer braakballen kan meenemen en of ze die dan mocht uitpluizen. Natuurlijk geven wij gehoor aan deze en andere wensen."

Komend jaar worden de 'Groene Visites' uitgebreid met de boerderijkoffer. Hierin voorwerpen die te maken hebben met het leven op de boerderij, het vee, melken en hooien. De koffer is een bijdrage van Natuur en Milieu Overijssel.

Wilt u wat weten over het werk als vrijwilliger of wilt u een bezoek aanvragen, neem dan contact op met Laura Brummelhuis, 0546 871161 of laura.brummelhuis@gmail.com.

Bijen in vroeger tijden

Jurgen Foortjes, 't Iemenschoer

Wist u dat koeien een belangrijke rol spelen in de ontstaansgeschiedenis van bijen? En dat kikkers voor bijen levensgevaarlijk zijn als je die in de buurt van je bijenstal hebt? Zo staat de bijenstal in de Natuurhustuin vlak voor de kikkerpoel. Dus wees gewaarschuwd.

De winterperiode is voor imkers de tijd waarin hij wat minder te doen heeft met de bijen en bijvoorbeeld eens een boek kan gaan lezen. Over bijen bijvoorbeeld. Zoals veel imkers ben ook ik best een verzamelaar waar het op boeken over bijen aan komt. Tegenwoordig wordt er veel over bijen geschreven en wordt er steeds meer bekend over deze kleinste landbouwhuisdieren, want dat zijn ze. Misschien is de bij wel ons oudste landbouwhuisdier. De oude Grieken kenden de bij reeds alsook 'mede', de alcoholische drank die wordt verkregen door gisting van een oplossing van honing in water. Mede is de oudst bekende gistende drank. Rotstekeningen van ca 16.000 jaar terug verwijzen al naar honing en honingdrank.

Oude wijsgeren

In vroeger tijden waren er niet zoveel boeken überhaupt, maar zeker niet over bijen. Maar er waren wel een paar

schrijvers, belangrijke schrijvers zelfs, die over de bijen uitweidden. Mensen als Aristoteles en Vergilius waren lange tijd belangrijke bijendeskundigen wier kennis en wijsheid betreffende de bijen gedurende vele eeuwen die volgden nooit in twijfel werden getrokken. Enerzijds om wie ze waren, anderzijds simpelweg omdat er ook eigenlijk in de literatuur weinig anders te vinden was. Dus wat er geschreven was, zeker door zulke grootheden, moest dan wel waar zijn.

Hemelse honing

Zo beschreef Vergilius in zijn gedicht 'Hemelsche gave, uit den aether ontvangen', hoe nectar in de bloemen niet door de plant zelf werd afgescheiden, maar als manna uit de lucht viel en dat bijen bij wonderig weer kleine steentjes met zich mee dragen om balans te houden. En of het hier in het laatste nu gaat om de stuifmeelklompjes aan

<< Germanen dronken mede uit een drinkhoorn

de achterpootjes of dat het hier ging om een verwarring met metselbijen, zo als door Swammerdam, een veel latere schrijver beweerde, die hiermee materialen aansleept voor de bouw van haar nest, dat blijft raden. De kwaliteit der honing uit de lucht werd volgens een zekere Plinius niet bepaald door de aanwezigheid van verschillende bloemen, maar zuiver door het gesternte aan het firmament van dat moment.

Van de koetjes en de bijtjes...

Hilarisch is een beschrijving van Vergilius, die stap voor stap aangeeft hoe je, wanneer de korven geheel uitgestorven zijn, nieuwe bijen kunt krijgen in de buik van een pas gedode koe bedekt met mest. Na de stal juist te hebben geprepareerd "past men eenen stier, twee jaren oud, te halen Wiens horens krommen. Dan de neuslucht met geweld Gestopt, den muil de lucht benomen, hem geveld Met stokken, dat hij stierf, die nog een weinig lilde...." aldus Vergilius. Succes gegarandeerd. Er bestaat een beschrijving van een zekere Carew van Anthony in Cornwallis van na de 17e eeuw die de aanwijzingen van Vergilius met succes heeft uitgevoerd. Er bestaat een vlieg, de rotsjesvlieg of blinde bij, die zo sterk op de honingbij lijkt dat ze hier veelvuldig mee verward is en die zich inderdaad massaal op rottend vlees kan ophouden. Zo zie je maar. Overigens levert een dergelijke procedure met een paardenkarkas wespen op, aldus de schrijvers.

Voor wat betreft de kikkers geeft Plinius aan "dat de korven buiten het bereik van kikvorschen moet worden geplaatst daar zij de hebberlijkheid bezitten van in de korven te ademen, wat een grote sterfte onder de bewoners veroorzaakt". Misschien iets om in de discussie over de globale bijensterfte rekening mee te houden.

Een boekje uit 1947

kleding voor een actief buitenleven

heren o.a.
Culture
HV Polo
Alan Red
Cavallaro
Vanguard
PME Legend

Split Level
men - women

exclusive & casual clothing

Split Level

dames o.a.
Mac
IKKS
Oska
HV Polo
Cavallaro
Creenstone
Josephine & Co
Aventures des Toiles

(parkeren kan in de Hagenborgh garage)

Grotestraat 104 Almelo 0546 811411 www.splitlevel.nl

Focus op waterdieren

Eveline Stegeman-Broos, KNNV

Libellen, zweefvliegen, schietmotten en muggen leven langer onder water dan erboven. Veel mensen staan er niet bij stil dat deze rondvliegende insecten, die je ziet langs de waterkant, als larve in het water leven. In een serie artikelen 'Focus op waterdieren', aandacht voor deze onderwaterperiode.

Het vorige artikel uit deze rubriek eindigde met de wonderlijke transformatie van libellenlarve tot volwassen individu. Dit gaat vaak goed, maar soms zit de net uitgeslopen libel helemaal onder de rode bolletjes. Dit zijn de larven van watermijten, kleine spinachtige waterdiertjes.

Watermijten

Volwassen watermijten zien er uit als kleine speldenknopjes in het water, vaak verstopt tussen de water-

planten. Het zijn de kleinste beestjes die we nog tot de macrofauna rekenen. Met macrofauna wordt bedoeld de met het blote oog zichtbare ongewervelde waterdieren. Kikkers, salamanders en eencellige planktonische dieren zoals watervlooien, horen daar dus niet bij. Watermijten zijn vaak niet groter dan enkele millimeters en hebben de meest uiteenlopende kleurschakeringen. De meeste watermijten zijn mooi rond en glad, maar er zijn ook mijten met stekeltjes en wratjes op de huid. Sommige

<< Overal waar water is, zijn watermijten te vinden
(Foto Gerard Visser)

mijten zijn helemaal gepantserd, terwijl andere er uit zien als een slappe klont. Er is vaak weinig verschil tussen mannetjes en vrouwtjes. Bij sommige soorten mijten zijn bij de mannetjes de poten, de klauwen en soms het lijf anders gebouwd ten gunste van de voortplanting. De rode kleur van sommige watermijten, samen met de mogelijkheid tot het uitscheiden van smerige stofjes door huidporiën, zouden als waarschuwing gelden voor predatoren zoals vissen en andere grotere waterdieren. Een andere verklaring voor de rode kleur is dat deze bescherming geeft tegen fel licht in open wateren waar waterplanten schaars zijn.

Waterkwaliteit

Overal waar water is, kun je watermijten aantreffen. In bronnen, moerassen, sloten, beken en grote rivieren. Wel zijn ze voor hun ontwikkeling afhankelijk van de aanwezigheid van gastheren zoals libellen, waterkevers, wantsen, schietmotten en muggen, waardoor de indicatiewaarde voor de waterkwaliteit eigenlijk indirect is. Vooral in grotere schone stilstaande wateren met veel waterplanten en structuur kom je een grote diversiteit aan watermijten tegen. Mijten in dit type wateren hebben over het algemeen een afgeronde lichaamsvorm, kleine klauwtjes en veel zwemharen aan de poten om zich actief te kunnen verplaatsen. In snel stromende wateren kruipen de mijten dicht over de bodem en houden zich schuil tussen hout, grint en stenen. Deze mijten hebben vaak een afgeplat lichaam en grotere klauwen om zich te verankeren zodat ze niet meegenomen worden door de stroming.

Tot nu toe zijn er circa 250 soorten watermijten bekend in Nederland. Er worden nog steeds nieuwe soorten gevonden, vaak in wateren die niet structureel door de Waterschappen worden onderzocht zoals diepe zandwinkanten en ondiepe moerassige wateren.

Ingewikkelde levenscyclus

Watermijten hebben een ingewikkelde levenscyclus. Om volwassen te kunnen worden, hebben de meeste mijten een gastheer nodig waarop ze als larve parasiteren. De ene watermijt is daar heel selectief in terwijl een andere mijt genoeg neemt met meerdere soorten gastheren. De larven, die zes in plaats van acht poten hebben, zetten zich vast aan hun gastheer met hun monddelen en voeden zich dan met lichaamsvocht. Soms wel met honderden tegelijk, wat natuurlijk een negatief effect heeft voor het dier dat geparasiteerd wordt. De gastheer leeft minder lang en is minder succesvol in de voortplanting. Deze parasitaire fase duurt ongeveer 1 tot 3 weken. Gastheren die als volwassen individu het water verlaten, kunnen ook zorgen voor de verspreiding

van watermijten doordat de larven worden meegenomen naar andere wateren in de omgeving. Als de larven voldoende ontwikkeld zijn, laten ze zich weer vallen in het water en ontwikkelen ze zich van nimf tot volwassen watermijt. De nimfen lijken precies op de volwassen watermijten, alleen zijn ze nog niet geslachtsrijp. Ze voeden zich, net zoals de volwassen individuen, met lichaamsvocht van kleinere waterdieren zoals watervlooien en roeipootkreeftjes. Ook worden eitjes van vissen en amfibieën uitgezogen. De ontwikkeling van ei tot volwassen watermijt hangt dus sterk af van de aanwezigheid van gastheren, de watertemperatuur en de beschikbare voedingsstoffen in het water. Eitjes worden meestal afgezet tussen of in waterplanten en op de bodem.

Watermossels

Sommige watermijten leggen de eitjes rechtstreeks in zoetwatermossels. De eitjes zijn dan meteen goed beschermd tegen predatie. Bij de meeste soorten verlaten de larven de mossel om volwassen muggen te parasiteren en keren dan later terug om verder te ontwikkelen tot nimf. Andere soorten zijn geheel afhankelijk van de mossel en kunnen er buiten niet meer leven. Om deze specifieke soorten te vangen, zul je dus op zoek moeten naar grotere zoetwatermossels!

Nieuwsgierig?

Ben je naar aanleiding van dit artikel nieuwsgierig geworden naar deze kleine waterdieren, kijk dan eens op www.microcosmos.nl, een website gemaakt door Gerard Visser uit Almelo. Er gaat een compleet nieuwe wereld voor je open met prachtige foto's van levende waterdieren waaronder watermijten.

Larven van watermijten op staaftwants

Orchideeën in Almelo

Ron Poot, Natuurhus Almelo

Natuurhus Almelo doet mee met de Groene loper. In het augustusnummer is de start van dit project al uitgebreid toegelicht. Inmiddels zijn onder de enthousiaste leiding van IVN-voorzitter Frank van Marle in Almelo al meer dan twintig activiteiten in de steigers gezet. Komende afleveringen van het Natuurhus-blad komt steeds een ander initiatief voor het voetlicht. Dit keer: orchideeën in Almelo.

Vlak achter het Hagenpark, waar ooit het nieuwe Natuurhus komt, ligt een braakliggend terreintje. Het gebouw dat er stond is gesloopt. Het stukje grond verwilderde al snel met allerlei kruiden en opslag van bomen. Hondenliefhebbers lieten er hun huisdier vrij rondlopen en niemand had het idee dat dit een bijzonder gebiedje zou zijn. Totdat iemand ontdekte dat er rietorchissen groeide.

Rietorchis

De rietorchis is een beschermde plantensoort en lid van de bekende orchideeënfamilie. Deze plantengroep staat vooral bekend om zijn tropische soorten met kleurige en mysterieuze bloemen. Ook in Nederland komen echter wilde orchideeën voor. Iets bescheider van kleur en omvang misschien, maar van dichtbij een prachtige plant. Van nature komt de rietorchis voor in moerassen

en oeverlanden. De plek achter het Hagenpark is dan wel heel apart. Kennelijk zijn de omstandigheden toch zodanig, dat deze schaarse moerasplant hier zijn stekkie heeft gevonden.

Door opslag van wilgen en andere ruige planten leek het rietorchisveldje geen lang leven beschoren. Dankzij de Groene loper is dat nu anders! Vrijwilligers in de buurt hebben de handen uit de mouwen gestoken en zijn aan de slag gegaan op het terreintje dat eigendom is van woningbouwstichting Sint Jozef. Het te hoge gras wordt gemaaid, de opslag van wilgen eruit getrokken en kleinschalig zijn stukjes geplagd.

Plannen

Daar zal het niet bij blijven, want plannen zijn er genoeg. In 2016 een akkertje aanleggen bijvoorbeeld. En wat stroken met ingezaaide wilde planten. En ook een ruig terreintje achteraf waar brandnetels en distels mogen

groeien. Brandnetels en distels? Ja, want dat zijn heel belangrijke waardplanten voor mooie vlinders zoals Dagpauwoog en Atalanta!

Dankzij de gemeente en medewerkers van Landschap Overijssel is de start van het project deskundig begeleid, want hoe weet je anders wat je wel en niet moet maaien en hoe je jonge orchideetjes kunt onderscheiden van andere wilde planten? Dankzij de Groene loper konden de omwonenden onderhoudsmateriaal aanschaffen zoals een bosmaaier. Deze zomer is het terrein dan ook voor het eerst door de buurt zelf bijgehouden en dat trok natuurlijk best bekijks. Om alle voorbijgangers goed te informeren, is er een informatiebord geplaatst naast het geadopteerde landje. De eerste reacties zijn leuk en het is best vermeldenswaard dat zo'n vijftien buurtbewoners hun medewerking aan dit project hebben gegeven. En de orchideetjes? Die varen er wel bij, deze zomer stonden er zo'n vijftig uitbundig te bloeien.

Groene loper Beheer orchideeënveldje

Sterrenhemel

Gefascineerd door Orion

Robert van Lente, AstronA

Drie sterren op een rij sieren 's winters de zuidelijke sterrenhemel. Ze vormen de gordel van het sterrenbeeld Orion. De jager uit de Griekse mythologie trekt met zijn twee honden langs het hemelgewelf. Het is een indrukwekkend en mysterieus sterrenbeeld waarin de geheimen van het universum –van ontstaan tot vergaan– besloten liggen.

Orion achtte zich met zijn zwaard, knuppel en schild onoverwinnelijk. Maar hij had niet gerekend op de dodelijk steek van een scorpioen... Orion was verliefd op de zeven zusters, de Pleiaden, en loopt ze nu ook aan de hemel nog steeds achterna. Van het sterrenbeeld Scorpioen heeft hij weinig last want dat staat helemaal aan de andere kant van de hemel.

Zandloper

De helderste sterren van Orion vormen een soort zandloper. De grootste is Betelgeuze. Deze ster is ongeveer 550 keer groter dan onze zon. Niet alleen de aarde maar ook de planeet Mars zou binnen de grenzen van

deze superreus vallen als hij op de plek van onze zon zou staan. Aan de oranje kleur is te zien dat Betelgeuze wat minder heet is (ca. 3500°) dan onze gelige zon (ca. 5500°). De blauwwitte ster Rigel is 'slechts' 80 keer zo groot als onze zon, maar wel 16.000°. Rigel verstookt in een razend tempo zijn brandstof. Voor Betelgeuze zit het er bijna op. Maar in Orion ontstaan ook weer nieuwe sterren. Deze kraamkamer M42 is al met een verrekijker te zien! In deze fraaie nevel klonteren gassen zozeer samen dat ze dicht en heet genoeg worden om een nieuwe ster te worden die tot ontbranding komt (kernfusie).

De avondsterrenhemel in januari – maart 2016 (de oranje stippellijn geven de posities aan die onze zon in juli – september langs dit deel van de hemel inneemt)

AstronA-logo

Ten westen van Orion zien we de oranjegele ster Aldebaran van het sterrenbeeld Stier. Aldebaran is 45 keer zo groot als onze zon en heeft aan de oppervlakte een temperatuur van circa 4000°. Nog iets verder naar het westen zijn de Pleiaden zichtbaar. Deze open sterrenhoop vormt de achtergrond van ons AstronA-logo.

Herkenbare sterrenbeelden

Ten oosten van Orion zien we de Grote Hond met de heldere ster Sirius, en de Kleine Hond met de iets zwakere ster Procyon. Dit tweespan 'weerspiegelt' zich in de Tweelingen, waarbij Pollux iets helderder is dan Castor.

Samen met de sterrenbeelden Kreeft en Leeuw zijn Tweelingen qua vorm de meest herkenbare sterrenbeelden. De zwakke sterren die de 'K' van Kreeft vormen zijn in het schijnsel van de maan nauwelijks zichtbaar. U kunt dit op 12 maart allemaal zelf zien als AstronA wederom meedoet aan de 'Landelijke sterrenkijkdagen 2016'. Zie ook www.astrona.nl.

		januari	Februari	Maart	april	Zichtbaar
Laatste kwartier	☾	2	1	2 31	7 30	vooral 's morgens
Nieuwe maan	●	10	8	9	7	niet zichtbaar
Eerste kwartier	☾	17	15	15	14	vooral 's avonds
Volle maan	☾	24	22	23	22	hele nacht

De maanfasen van januari 2016 – april 2016

Twentepoort Oost 10, 7609 RG Almelo
tel. 0546 545 070

www.kovdecirkel.nl

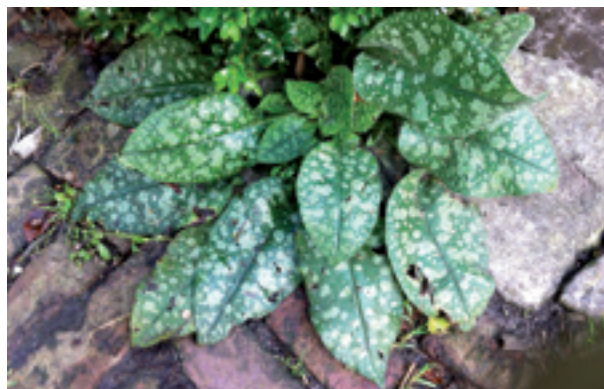
Je kind centraal

kinderdagverblijf | buitenschoolse opvang | gastouderopvang

Longkruid, vast en nuttig

Anne Nijs, Groei & Bloei

Longkruid, *Pulmonaria*, is een van de vroegbloeiende vaste planten. In maart en april bloeit longkruid al. Al eeuwenlang is longkruid bekend om z'n geneeskrachtige werking, speciaal voor longandoeningen. Maar longkruid is ook een mooie makkelijke vaste plant in de tuin.

Pulmonaria is vooral bekend om z'n gevlekte blad

Pulmonaria is vooral bekend om z'n mooie gevlekte blad. En ook niet onbelangrijk: het is een groenblijvende plant in de winter. In veel tuinen is wel longkruid te vinden; sommige soorten zaaien zich wel uit. De plant staat het liefst in de (half-)schaduw op redelijk vochtige grond. Als de plant te droog staat, neemt de kans op aantasting door meeldauw toe. Knip dan al het blad af. Het nieuwe blad heeft geen meeldauw. Zorg wel voor voldoende vocht. De bloemetjes zijn eerst rozerood van kleur en worden langzaam blauw. Het zijn dankbare, langbloeiende bodembedekkers, waar de slakken van afblijven. Doordat ze onderling gemakkelijk kruisen, ontstaan er vaak prachtige nieuwe variëteiten.

Geneeskrachtige werking

Pulmo betekent in het Latijn 'long'. Het blad van longkruid heeft een beetje een eivormige vorm en de witte vlekjes op het blad en de bladvorm schijnen te lijken op de menselijke long. Als een plant als toevoeging in de naam 'officinalis' heeft, wil dat zeggen: uit de werkplaats van de apotheker. Longkruid bevat antioxidanten, werkt verzachtend, slijmoplossend en is goed tegen hoest. Ook is longkruid zweetafdrijvend. Het wordt vooral toegepast in de fytotherapie.

Longkruid kun je ook eten als groente, verwerken in soepen en salades en thee van trekken.

Bekende cultivars

De meest bekende *Pulmonaria*'s zijn:

- P. officinalis – met gevlekt blad en blauw/paarse/roze bloemen
- P. angustifolia – effen groen blad en blauwe bloemen
- P. longifolia – langwerpig grijsgroen gevlekt blad met blauwe bloemen
- P. rubra met effen groen blad en roze/rode bloemen
- P. saccharata met gevlekt blad met donker lila en blauwe bloemen

Bijzondere *Pulmonaria*'s, vooral om het mooie blad:

- P. Maxima – effen grijs blad
- P. Diana Claire – groengrijs blad
- P. Silver Bouquet – langwerpig smal gevlekt blad
- P. rubra 'David Ward' – groen blad met creme witte rand

Mertensia Virginica

De vrij onbekende *Mertensia* lijkt veel op longkruid, maar behoort tot de Boraginaceae familie. Het is een schitterende knolvormende Noord-Amerikaanse bosplant, die in april al bloeit met prachtige gentiaanblauwe bloemen. Vanwege de onwaarschijnlijke kleur blauw wordt deze plant wel virginisch longkruid genoemd. In Amerika noemen ze de plant Virginia Bluebells.

Zet hem onder bladverliezende heesters, omdat de plant zich in tegenstelling tot het longkruid terugtrekt na de bloei.

Zelf kreeg ik van een mij dierbaar, inmiddels overleden lid van Groei&Bloei midden in de zomer een potje met zwarte aarde. Ik kreeg er plantinstructies bij. Ik zette de inhoud van het potje in de halfschaduw. Wat was ik verbaasd en vooral verrast toen er in het vroege voorjaar een plant begon te groeien die eerst roze bloemen kreeg die daarna verkleurden naar een prachtig lichtblauw. De bloemen bloeiden wel twee maanden. Alhoewel ik soms lees dat de plant kortlevend is, staat hij al vanaf 2009 elk voorjaar mooi te bloeien. Om daarna geruisloos onder de grond te verdwijnen. Ik heb er witte verwilderingsnarcissen bijgezet. Een fantastische combinatie!

De zes verenigingen hebben samen een heel gevarieerd en breed activiteitenaanbod voor hun leden (samen bijna 1.000) en belangstellend publiek. Zo heeft het NIVON een leeskring en er zijn werkgroepen fotografie, olieverf-schilderen, patchwork/quiltten en tekenen/schilderen. In deze groepen staat het gezamenlijk bezig zijn met de hobby centraal, soms wordt iemand uitgenodigd voor het geven van instructie. Groei & Bloei organiseert onder andere lezingen over tuinonderwerpen en excursies naar fraaie tuinen. Het KNNV verricht veel veldonderzoek naar planten en dieren. Bijenvereniging 't Iemenschuur geeft informatie over het houden van bijen, AstronA geeft educatie op het gebied van de sterrenkunde en IVN schenkt veel aandacht aan educatie over duurzaamheid, natuur en milieu.

Wekelijkse activiteiten in het NIVON-nus, Smetanastraat 55A, Almelo

Bij alle activiteitengroepen zijn nieuwe leden van harte welkom. Leden van de andere bij het Natuurhus aangesloten verenigingen zijn welkom onder dezelfde voorwaarden als de 'eigen' leden van Nivon-Almelo. Het komt meestal neer op vergoeding van materiaalkosten en een bijdrage voor koffie of thee. Kom gerust eens kijken!

- Maandagmiddag, 13.30 uur: Olieverfschilderen, contact Marjolein Haaksman,
- Dinsdagmiddag, 13.30 uur: Patchwork en quiltten, Janny Hammink
- Woensdagochtend, 09.30 uur: Teken en schilderen, Ali Jansen

Overige activiteiten

- Eerste maandag van de maand, 19.30 uur: Fotografie, Wim Scheltens
- Een aantal donderdagmiddagen verspreid door het jaar, 14.00 uur: Leeskring, Hannie Snel

Nivon-Almelo is altijd bereikbaar via info@nivonalmelo.nl en via telefoonnummer 0546 707 094. (eventueel bericht inspreken; u wordt dan zo spoedig mogelijk teruggebeld).

(Vertrek)adressen activiteitenkalender:

Beeklustpark:	Kinderboerderij/Stadsboerderij/Park: parkeren bij Ledeboerslaan 3, Almelo
Canisius:	Langs het Slot tussen Canisius en firma Toon Langeveld
Nivon-nus:	Smetanastraat 55A, Almelo
Ootmarsum:	Parkeerplaats hoek Oldenzaalsestraat en Wolfheze
Oude weverij:	Sluiskade NZ 14, Almelo
Schelfhorst:	Winkelcentrum Schelfhorst, Ingang oostzijde (optiek)
De Schouw:	Kerkplein 3, Almelo
Tijdelijk Natuurhus:	Deldensestr. 205, Almelo
Zwembad:	Het Sportpark, Sluiskade NZ, Almelo
Hagenborgh:	Tussen Wok en Action
Kriekenhaar:	Kriekenhaar 11, Bornerbroek
Meesterhuis:	Ypeloschoolweg, Ypelo
Fayersheide:	Walstraat, Vriezenveen
Noordikslaan:	Noordikslaan 47, Almelo
Korenmoen:	Korenmoen 'De Hoop', Nieuwstraat 71, Almelo

Hieronder vindt u de activiteitenkalender. De meest actuele versie vindt u op www.natuurhusalmelo.nl

Tip! De activiteitenkalender is uitneembaar, dus bewaren aan het prikbord kan!

JANUARI 2016

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
zo 10	Scharrelkids (7 t/m 12 jaar) Timmeractiviteit	10.00-13.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhus.nl	IVN	leden gratis, niet-leden € 3
zo 10	Scharrelkids (4 t/m 6 jaar) Zintuigen	10.00-12.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhusalmelo.nl	IVN	leden gratis, niet-leden € 3
do 14	Kinderkijksterrenavond (ook voor volwassen kinderen) Incl. koffie/thee/fris	18.30-20.30	Noordikslaan 47	www.astrona.nl	AstronA	leden gratis, niet-leden € 3 ouders/begeleiders € 1
zo 17	Wandelen ca 13 km Dal van de Mosbeek/ Springendal Paspoort meenemen	10.00	Canisius	info@nivonalmelo.nl		
wo 27	Info-avond: Alie Stoffers van de Tuinerie Jubileum 100 jaar	20.00-22.30	De Schouw	tdijk2@xs4all.nl 0546-456933 www.almelo.groei.nl	NIVON Groei & Bloei	vervoerskosten leden gratis, niet-leden € 3
do 28	Praatavond: thema etiketten maken; laptop meenemen	19.30	Tijdelijk Natuurhus	carindejong@hotmail.com	't iemenschoer	geen

FEBRUARI 2016

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
12 t/m 14	Langlaufweekend Oderbrück (Harz, Naturfreundehaus Oderbrück)	Nog niet bekend	Nog niet bekend	avest104@gmail.com	NIVON	leden € 67 niet leden € 77
zo 14	Scharrelkids Bezoek aan bezoekerscentrum voor beide groepen	10.00-13.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhusalmelo.nl	IVN	leden gratis, niet-leden € 3
do 18	Thema-avond zonnewijzer maken, incl koffie/thee	20.00-21.30	Tijdelijk Natuurhus	www.astrona.nl	AstronA	leden gratis, niet-leden € 3
zo 21	Bouw je eigen telescoop	12.00-16.00	Tijdelijk Natuurhus	www.astrona.nl	AstronA	materiaalkosten € 40
wo 24	Jaarvergadering/info-avond Olga van Ekelenburg: 'Slingers in de tuin' Jubileum 100 jaar	19.30	De Schouw	www.almelo.groei.nl	Groei & Bloei	geen
do 25	Inspiratieavond: introductie voor nieuwe leden (ook 2 ^e jaars welkom)	19.30	Tijdelijk Natuurhus	www.iemenschoeralmelo.nl	't iemenschoer	geen

MAART 2016

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
za 5	Bezoek Werkbij Rhenen	9.00	Nog niet bekend	brterhorst@caiway.nl	't iemenschoer	vervoerskosten
za 12	Landelijke sterrenkijkdagen Sterrenkijkavond			www.astrona.nl	AstronA	geen
zo 13	Wandelen 11-14 km	10.00	Canisius	f2hh.rijper@hetnet.nl	NIVON	vervoerskosten
zo 13	Scharrelkids (7 t/m 12 jaar) Kijk wat de uil gegeten heeft	10.00-13.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhusalmelo.nl	IVN	leden gratis, niet-leden € 3
zo 13	Scharrelkids (4 t/m 6 jaar) Vogels	10.00-12.00	Tijdelijk Natuurhus	scharrelkids@natuurhusalmelo.nl	IVN	leden gratis, niet-leden € 3
wo 23	Info-avond Coen Jansen Jubileum 100 jaar	20.00-22.30	De Schouw	www.almelo.groei.nl	Groei & Bloei	leden € 1, niet-leden € 3

APRIL 2016

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
do 7	Sterrenkijkavond Incl. koffie/thee	20.30-22.30	Noordikslaan 47	www.astrona.nl	AstronA	leden gratis, niet-leden € 3
do 7	Koninginnenteeltavond: info; tevens kunnen leden koninginnen bestellen	19.30	Tijdelijk Natuurhus	www.iemenschoeralmelo.nl	't iemenschoer	geen
za 9	Voorjaars-bloemschikken Jubileum 100 jaar	10.00-12.00	Tijdelijk Natuurhus	www.almelo.groei.nl	Groei & Bloei	leden € 20 niet-leden € 25
zo 10	Wandelen 11-14 km	10.00	Canisius	f2hh.rijper@hetnet.nl	NIVON	vervoerskosten
volgt	Plantenruil Jubileum 100 jaar	10.00	Kinderboerderij Beeklust	www.almelo.groei.nl	Groei & Bloei	geen

MEI 2016

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
zo 1	Lentefair Jubileum 100 jaar	11.00	Beeklustpark	www.almelo.groei.nl	Groei & Bloei	geen
do 5	Fietsen Hemelvaartsdag	10.00	Nog niet bekend	info@nivonalmelo.nl	NIVON	geen
ma 9	Observatie Mercuriusovergang	12.30-21.00	Tijdelijk Natuurhus	www.astrona.nl	AstronA	geen
zo 22	Zonnewijzerwandeling	12.00-13.30	Parkeerplaats hoek Oldenzaalsestraat/ Wolfsbree Ootmarsum	www.astrona.nl aanmelding verplicht	AstronA	leden gratis, niet-leden € 3
27 t/m 29	Voorjaarsweekend Natuurvriendenhuis in Duitsland	onbekend	onbekend	info@nivonalmelo.nl	NIVON	onbekend

JUNI 2016

datum	activiteit	tijd	plaats/vertrek	aanmelding	vereniging	kosten
zo 12	Wandelen 11-14 km	10.00	Canisius	info@nivonalmelo.nl	NIVON	vervoerskosten
zo 26	Thema-middag 'Zon'		Tijdelijk Natuurhus	www.astrona.nl	AstronA	geen

De jaargetijden en de globe

Robert van Lente, AstronA

Lange nachten, lage zon, lange schaduw en lage temperaturen. Dit zijn overduidelijk beelden die horen bij de herfst en winter. Sommigen houden ervan, anderen totaal niet. Maar hoe komt het dat wij deze seizoenen hebben? Waardoor ontstaan deze jaargetijden eigenlijk? Reden genoeg om daar eens wat aandacht aan te besteden.

In heel veel huizen is ergens wel een globe aan te treffen. Het is een vrij simpel ding. Maar schijn bedriegt. Want de eenvoudige vraag: 'welke draairichting heeft de aarde?', blijkt voor veel globebezitters al knap lastig te zijn. Om nog maar te zwijgen over de vraag: 'hoe moet ik zo'n globe neerzetten om seizoenen als zomer en winter duidelijk te maken?'

Alles beweegt

Astronomie heeft bij velen het imago ingewikkeld te zijn. Toch valt dat best mee. Kijk maar naar de beide vragen over de globe. Allereerst de draairichting. Omdat de zon in het oosten opkomt bewegen wij ons naar het oosten toe: in de richting van Duitsland. Dat de zon overdag en de sterren 's nachts in westelijke richting lijken te bewegen, komt dus omdat wij op de aarde naar het oosten bewegen. Voor het sterrenkaartje in de rubriek 'onder de sterrenhemel' betekent dit dat deze altijd geldt voor een bepaald tijdstip. Een uur later is alles door de draaiing van de aarde een beetje naar het westen opgeschoven.

Seizoenen

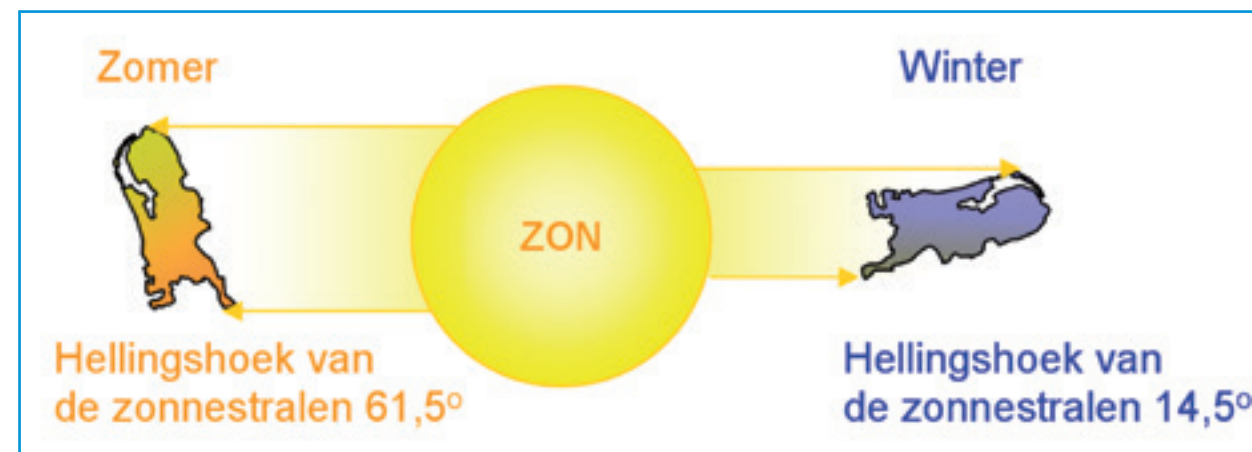
Voor het beantwoorden van de vraag over de stand van de aardbol tijdens de seizoenen is de eerste afbeelding erg behulpzaam. Die seizoenen ontstaan door de schuine stand van de aarde.

Maar hoe moet je de globe houden in zijn rondje om de zon? De afbeelding laat zien dat de aardas steeds in dezelfde richting wijst. In het verlengde van deze richting staat een bekende ster: de Poolster. Op de eerste dag van de lente en de herfst staat het midden van de zon pal boven de evenaar. De dagen en nachten duren dan op de hele aarde even lang. Als het midden van de zon pal boven de Steenbokskeerkring staat, begint bij ons de winter. Maar op het zuidelijk halfrond breekt dan juist de zomer aan. Ze hebben daar geen witte, maar een warme kerst. Een half jaar later zijn de posities omgekeerd. Bij ons op het noordelijk halfrond begint de zomer als het midden van de zon pal boven de Kreefskeerkring staat, terwijl op het zuidelijk halfrond het dan net winter is geworden.

Zon verder weg

Wie goed naar de afbeelding kijkt, ziet dat de aarde in de winter dichterbij de zon staat dan in de zomer. Dat lijkt erg raar want het is bij ons in de winter toch veel kouder dan in de zomer. Hoe zit dat? Naast de invloed van de windrichting en bewolking, wordt de temperatuur bij ons ook bepaald door de daglengte en de hellingshoek van de zonnestralen. Als de dagen kort duren, kan de zon onze omgeving niet zo lang verwarmen. Op 22 december staat de zon minder dan 8 uur boven de horizon. Maar op 21 juni is dat bijna 17 uur. Nog veel belangrijker is de instralingshoek van de zon.

In de winter is hoek heel klein; een smalle bundel zonnestralen verwarmt dan ons land. Maar in de zomer is die hoek vier keer zo groot. Dan wordt ons land door een veel grotere bundel zonnestralen verlicht en verwarmd. Bovendien verliezen de zonnestralen dan minder energie omdat ze een kortere afstand door de atmosfeer afleggen dan in de winter. Hopelijk geniet u met deze kennis nog meer van de jaargetijden buitenshuis, en uw globe binnenshuis!

Bescherm uw kostbare bezit

Plagdierbestrijding
•
Houtwormbestrijding
•
Bedrijfshygiëne

DIERPLAAG CONTROL
Specialist in preventie en bestrijding

Dierplaagcontrol heeft de volgende certificeringen:

KAD VCA EYM IPM

Tel. 0546 563017
www.dierplaagcontrol.nl

Lang leve het Repair Café

Inge de Bruin-Kooij, Nivon

Nadat freelance journalist Martine Postma in 2009 het idee van een Repair Café lanceerde voor reparaties aan gereedschap, apparaten, meubels en kleding, schoten dergelijke cafés de grond uit. Inmiddels zijn er meer dan zevenhonderd repaircafés in achttien landen.

het repareren van gebruiksvoorwerpen. Bovendien, zo stelde Haber, zou de terugkeer van reparatienetwerken in Europa wel tot 500.000 banen kunnen opleveren. Martine Postma pleitte in dit verband voor meer belasting op grondstoffen, waardoor nieuwe producten duurder worden en minder belasting op arbeid, waardoor reparatie aantrekkelijker wordt.

Café in Almelo

Enkele jaren geleden was er in Almelo ook een Repair Café, verbonden aan de kringloopwinkel Wawoli. Sinds het verdwijnen van die winkel bestaat er in onze stad geen Repair Café meer. Mede naar aanleiding van het artikel van Geert ten Tusscher over duurzaamheid, in een vorig nummer van het Natuurhusblad, zou het zinvol zijn te kijken of er binnen onze gemeente de mogelijkheid bestaat een Repair Café nieuw leven in te blazen. Dat biedt een mooie gelegenheid om kennis en vaardigheden voor wat betreft het uitvoeren van reparaties te behouden. Mensen die het leuk vinden om een fietswiel te stellen, kousen te stoppen, klokken uit elkaar te halen, een stofzuiger te repareren. Zeer waarschijnlijk is deze kennis nog bij een groot deel van de (oudere) bevolking van Almelo aanwezig. Laten we daar gebruik van maken!

Het idee achter het Repair Café is het voorkomen van verspilling en verkwisting. Postma die het thema duurzaamheid een warm hart toedraagt, wilde iets doen aan het onnodig weggooien van spullen. Spullen die nog prima gerepareerd kunnen worden. Althans voor zover de fabrikant er niet bewust op uit is om de producten zodanig te maken dat ze niet of nauwelijks repareerbaar zijn. Bijvoorbeeld omdat de behuizing van een apparaat niet open te krijgen is, of omdat bepaalde onderdelen van bijvoorbeeld een wasautomaat slechts een (voorspelbaar) aantal wasbeurten meegaat. Overigens was het eind twintiger jaren van de vorige eeuw beleid in Amerika. Op deze manier werden consumenten gestimuleerd nieuwe aankopen te doen, om zo de economische crisis te bestrijden. Hier ontstond de idee van consumeren als economische motor. Met het Repair Café wordt het signaal afgegeven, dat we af willen van deze wegwerpmaatschappij en dat we gaan voor duurzaamheid.

Vijfhonderdduizend banen

In het televisieprogramma Economische Zaken van 2 mei j.l. propageerden zowel Martine Postma, als Marcel den Hollander, ontwerper en docent aan de TU Delft, alsmede de Franse econoom Jean-Pierre Haber

Leven

op een dakpan

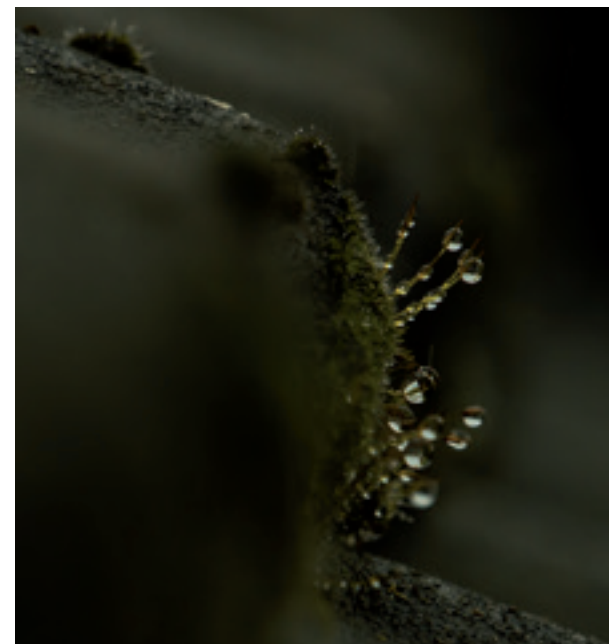
Ron Poot, KNNV

Vandaag is zo'n dag. Een druilerige winterse zondag. Je wilt wat maar je kunt niks. De mottige regen weerhoudt je om de natuur in te trekken. Zelfs de tuin is me teveel. Wat moet ik nu met die opgekropte behoefte van de natuurvorser om buiten te zijn en van alles te ontdekken?

Het enige wat ik nog kan verzinnen is het zolderraam opentrekken. Dat doe ik dan maar. Ik kijk uit over de mistroostige daken van de buurt en wordt daar niet vrolijker van.

Tot mijn oog valt op mijn eigen dak. Het dak vol zwarte dakpannen. Althans, dat was de kleur bij de oplevering van het huis twaalf jaar geleden. Inmiddels blijkt dit veranderd te zijn in een bont landschap van grijs, groen en geel. Mossen en korstmossen hebben bezit genomen van mijn huis. Ik kijk eens rond en tel al gauw een stuk of tien soorten. Toch aardig.

En de regen verandert opeens van vijand tot vriend. Kleine regendruppeltjes toverde de miniatuur mosplanten om tot lampionnen. Snel mijn fototoestel gepakt en een serie foto's genomen. Zodat ook u, beste lezer, deelgenoot kunt worden van deze eenvoudige natuurbeleving op een grauwe winterdag die daardoor voor mij toch iets minder grauw is geworden.

Natuur geneest

Sint Janskruid is breed inzetbaar

Pierre Marnette, KNNV

Sint Janskruid (*Hypericum perforatum*), de plant met zijn opvallende goudgele bloemen is een soort uit de hertshooifamilie, de Hypericaceae. In Nederland zijn er twaalf soorten en ondersoorten te vinden, allen uit het geslacht *Hypericum*. Meer dan de helft van deze soorten staat op de rode lijst van kwetsbare, bedreigde en ernstig bedreigde soorten. Wereldwijd komen zo'n duizend soorten voor.

Het 20-80 cm hoge Sint Janskruid is een overblijvende plant. De bloemen zijn goudgeel en hebben vijf kelk- en vijf ongelijke kroonbladeren. De bloem heeft talrijke rode lange getopte meeldraden in drie bundels. De roodachtige stengel is ongeveer rond met twee lijsten. De tegenoverstaande zittende bladeren bevatten oliekiertjes die, als je ze tegen het licht houdt, op gaatjes lijken. Wrijf je de bloemblaadjes fijn, dan worden je vingers rood, het bloed van Sint Jan. De soort groeit op droge voedselrijke grasgrond, langs spoorwegen en wegen en langs struikgewas.

Geneeskrachtige werking

Als geneeskrachtig kruid heeft Sint Janskruid heel wat te bieden. De plant staat het meest bekend als een antidepressief middel, een fyto-antidepressivum. Het kan worden ingezet bij lichte tot middelzware depressies met een duidelijke oorzaak, zoals een sterfgeval, zwangerschap, verlies van werk liefdesverdriet. Het middel werkt als een SSRI (serotonineheropnameremmer). Ook bij de geestelijke symptomen van depressie zoals talmen, traagheid, lusteloosheid en apathie kan Sint Janskruid heilzaam zijn. Het verhoogt de beschikbaarheid van neurotransmitters in de hersenen (serotonine, norepine-

frine, dopamine). Het blokkeert een aantal stoffen die verhoogd zijn bij depressiviteit. Neem Sint Janskruid nooit als al en ander klassiek antidepressivum wordt gebruikt. *Hypericum* heeft eveneens een kalmerende en angst-dempende werking. Het heeft een positieve werking als je onrustig bent, zenuwachtig, prikkelbaar of angstig, bij obsessief gedrag en slapeloosheid, bij menopauzale en emotionele problemen. Het helpt bij verminderd libido, bij premenstruele spanningen en slapeloosheid en het is goed voor de spijsvertering, vanwege de stimulerende werking van maag, gal, lever en pancreas.

Zelf olie maken

Hypericum is fotosensibel, lichtgevoelig. Als u te lang in de zon hebt gezeten en verbrand bent, kan inwrijven

met hypericumolie, genezend werken. Maar als u gaat zonnebaden en zich met deze olie inwrijft om bruin te worden, dan zult u in korte tijd verbranden en zelfs blaren krijgen. Sint Janskruidolie kunt u eenvoudig zelf maken. Pluk van diverse planten bloemen die net zijn uitgekomen of knoppen die op uitkomen staan. Neem een pot die je kan afsluiten. Doe er flink wat goede olijfolie bij. Sluit de pot en zet deze zes weken op een zonnige plek neer. Elke week de pot omschudden. Na die periode alles goed zeven en in schone, donkere pot doen en donker wegzetten. U kunt zich ermee insmeren of regelmatig een eetlepel nemen.

Wees voorzichtig met Sint Janskruid, er kunnen bijwerkingen zijn als u al medicijnen gebruikt. Raadpleeg eerst uw arts.

HAN'S NATUURVOEDING

Het biologische avontuur voor al uw dagelijkse boodschappen!

Wij verkopen producten uit de biologische landbouw waar het respect voor mens, dier en plant voorop staat.

Openingstijden
Maandag t/m vrijdag 09.00 - 18.00 uur
Zaterdag 09.00 - 17.00 uur

**Han's Natuurvoeding • Schuttenstraat 4
7607 JA Almelo • Tel.: (0546) 81 00 25
www.hansnatuurvoeding.nl**

Voor

Ria Overkamp is de natuur onderdeel van haar leven

Jenny van Dorsten, IVN

Ria Overkamp kreeg de natuur met de paplepel ingegoten; beide ouders kwamen van de boerderij. Met haar vader ging de enige dochter (zeven broers!) vaak wandelen en hij maakte haar attent op allerlei dingen in de natuur. De natuur, het buiten zijn, was en is een vanzelfsprekend onderdeel van haar leven.

<< *Ria Overkamp coördineert de werkzaamheden voor het Natuur- en Milieu-educatief centrum*

Al tien jaar doet Ria werkzaamheden rond de leskisten voor de basisscholen. Voor ze in het team Natuur-en milieueducatie kwam, was Ria negen jaar lang natuurouder op obs 'de Bonkelaar'. Dochter Dieuwertje was drie en zoon Tjerk zes toen ze de natuuroudercursus volgde. Natuurouders gaan met een degelijke dosis kennis en liefde met groepen kinderen de natuur in. Daar komen de leerkrachten niet meer aan toe. Ze herinnert zich nog dat ze met heel andere ogen naar de natuur ging kijken. Er was de extra dimensie van nieuwsgierigheid. Wat is dat voor plantje, beestje, vogel, paddenstoel? Diersporen? Opzoeken thuis of ter plekke!

Sociale contacten

Toen Tineke van Woerkom na jaren trouwe dienst het Natuur- en Milieu-educatief Centrum verliet, vroeg Betsy van de Bos haar om het team te komen versterken. Ria werd meteen coördinator. Het was hard werken om de organisatie van de grond te krijgen. Veel voorbereiding en communicatie met de leerkrachten. Eén keer per maand werd er met alle natuurouders vergaderd. In de glorietijd waren het er vijftien. De activiteiten en excursies voor het hele jaar werden besproken en gepland. Eens per jaar gingen ze samen uit eten en er was altijd wat lekkers bij de koffie, want gezelligheid vindt Ria een belangrijk element. Sociale contacten vormen ook een wezenlijk onderdeel van het vrijwilligerswerk.

Natuurmiddagen

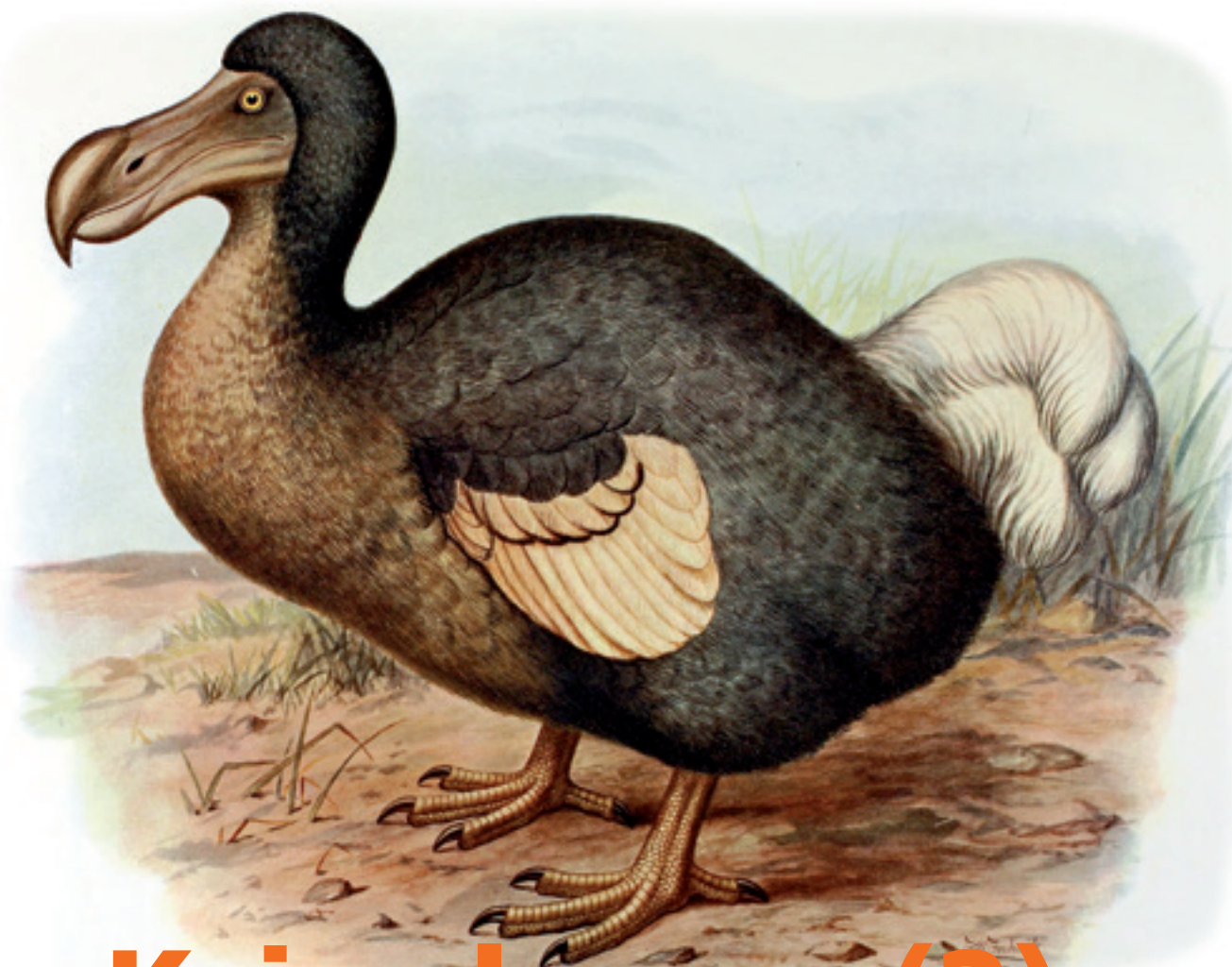
Heel lang heeft Ria ook deel uitgemaakt van het team dat de Natuurmiddagen organiseerde en bemande, samen met Marijke Kwant, Laura Brummelhuis en Jeroen Slagter. Aanvankelijk twee keer, later vier keer per jaar op zondagmiddag. Later met beroepskracht Eline Boxem elke woensdagmiddag. Na het vertrek van Eline en de transitie naar het Natuurhus nam ze de administratie, coördinatie en communicatie met de basisscholen voor haar rekening. Dat werk begint al in de schoolvakantie, want scholen moeten de natuuractiviteiten kunnen inplannen. De goed bijgewerkte catalogus is hierbij een must. Wanneer die er niet is, is dat direct te merken aan het aantal bestellingen. Bezuinigingen spelen hierbij parten. Ook de nieuwsbrief speelt een belangrijke rol in de communicatie met de basisscholen. Leskisten moeten worden gecheckt. Nieuwe materialen, zaden en vruchten moeten worden besteld. Dan is er nog de organisatie van het halen en brengen van het lesmateriaal; werk te over.

Honden

Naast het Natuurhus heeft Ria een tweede passie: honden. Ze is als trainster ook al jaren actief in de HSV Almelo. Regelmatig geeft ze voor een dankbaar publiek demonstraties van behendigheid in verzorgings-tehuizen. En de natuur, het buiten? Haar Barzoi, Flash zorgt ervoor dat ze er elke dag in weer en wind van mag genieten.

Markthandel Hans Wesselink
Aardappelen en fruit
Ook voor Uw fruitmanden
Bestellingen worden ook thuis gebracht
Tel: 0546 822 523

GP

Kringlopen (2)

De veerkracht van de natuur

Martin Mulder, IVN

Afgelopen zomer heb ik het boek 'het lied van de Dodo' gelezen van wetenschapsschrijver David Quammen. Hij schrijft daar over de eilandbiogeografie. Een moeilijk woord voor hoe het leven is ontstaan op geïsoleerde plekken op aarde en hoe het daar na miljoenen jaren in een zeer bijzondere balans is gekomen.

Een eiland als Madagascar kende ooit een zeer bijzondere natuur met water- en voedselkringlopen, die duizenden jaren in een heel eigen balans zijn geweest. Toen de 'moderne mens' daar de 'beschaving' kwam brengen, zijn veel levensvormen die alleen daar voorkwamen, uitgestorven. Eenvoudigweg omdat die

moderne mens die kringlopen daar ernstig verstoord heeft. Veel van die endemische aapachtigen (lemuren) zijn hun leefgebied kwijtgeraakt en konden zo hun levenscyclus niet meer ongestoord doorlopen en stierven uit.

<< Dodo van Mauritius

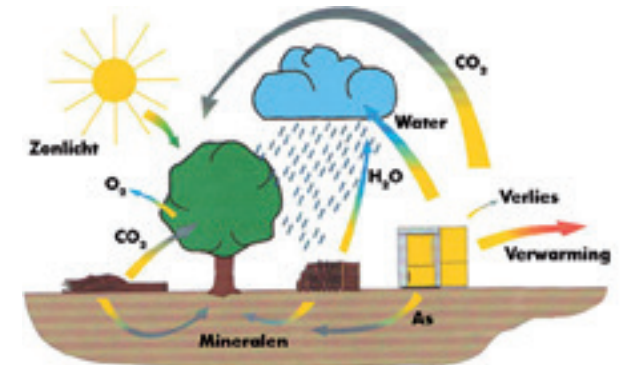
De natuur en dus ook de kringlopen in die natuur hebben wel een bepaalde veerkracht. Als leefgebieden maar voldoende van omvang blijven, kan de voedselketen van eten en gegeten worden goed in balans blijven. Als we niet te veel viezigheid in de zeeën, bodem en in de lucht verspreiden, dan zal de natuur het zelf weer in balans brengen. Het kan een nieuwe balans zijn, een andere dan voorheen, maar met voldoende ruimte voor de planten en dieren die er voorkwamen. Soms kan de natuur het niet alleen. Dan zal de mens de natuur een handje moeten helpen, om de gemiste schakels in de kringlopen te vervangen.

Hoe kan een muggensoort alle vogels doen uitsterven op Hawaii

Kantelmoment

Natuurbeheer is gericht op het in balans houden van de kringlopen. In een overvol Nederland, waar de top van de voedselketen onvoldoende leefruimte heeft –denk aan de wolf en de lynx– kan beheerjacht noodzakelijk zijn. Jacht kan overbodig zijn, als de te kleine leefgebieden met elkaar in verbinding gebracht zouden worden. Zowel het ontsterven van natte verbindingen in beken en rivieren voor vismigratie als het creëren van droge verbindingen, maken dat dieren zich kunnen verspreiden. Op die manier bewegen ze met de seizoenen mee en kunnen hun levenskringlopen zonder hulp invullen. Elke kringloop in dit geheel heeft een bepaalde veerkracht. Verstoren we die te veel, dan kan een natuurlijk systeem te veel uit balans raken en zal, ook met hulp van de mens achteraf, het evenwicht niet meer hersteld kunnen worden. Waar dat zogenaamde kantelmoment ligt, weet niemand precies. Toen de mug geïntroduceerd werd op de miljoenen jaren geïsoleerd liggende Hawaï-eilanden, zijn bijna alle endemische vogelsoorten uitgestorven. Die mug zorgde daar voor een onomkeerbare verstoring in de natuurlijke kringlopen. De muggen zorgen dat bepaalde ziektes die zich nooit konden verspreiden, door hun aanwezigheid van dier tot dier overgebracht werden.

De CO₂ kringloop, een onderdeel van de complexe kringlopen in de dampkring

Circulaire economie

Het jaarlijkse ritueel van elke kringloop is dus niet een vanzelfsprekend fenomeen. De natuur kan veel hebben, maar kent grenzen met betrekking tot de verstoring. De grootste verstoorder is de mens. Daarom hebben wij de verantwoording om die kringlopen goed te kunnen doorgronden en waar nodig goed in balans te houden. Vandaar ook dat wij alle grondstoffen die we aan de natuur onttrekken voor onze economie, na gebruik en levensduur, terug moeten geven aan diezelfde natuur. Want alles wat je (teveel) onttrekt, kan zorgen voor een kantelmoment. De huishouding van de mens –de economie– moet daarom altijd zoveel mogelijk in balans blijven met die van de natuur, de ecologie. We noemen dat tegenwoordig het streven naar een circulaire economie. Een mooi onderwerp om later nog eens dieper op in te gaan.

Zal de lynx ooit terugkomen om de balans te herstellen?

Van de jonge natuurliefhebbers

Scharrelkids in 2016

Yvonne Kuiphuis en Lynn Smit, IVN

Timmeren

De oudere Scharrelkids gaan met hout en spijkers aan de slag. Wat we gaan maken? Dat is een verrassing! Neem een hamer mee.

Zondag 10 Januari voor kinderen van 7 t/m 12 jaar.
Tijdelijk Natuurhus 10.00–13.00 uur.
Aanmelden kan tot 8 Januari.

Zintuigen

Wat zie, hoor, voel, ruik of proef ik?
De jongste Scharrelkids ontdekken de natuur op een andere manier. Wij doen spelletjes waarbij we steeds maar één van onze zintuigen gebruiken.

Zondag 10 Januari voor kinderen van 4 t/m 6 jaar.
Tijdelijk Natuurhus 10.00–12.00 uur.
Aanmelden kan tot 8 Januari.

Excursie

Beide groepen kinderen gaan op excursie naar een bezoekerscentrum. Daar leren en ontdekken we van alles over de natuur in de regio.

Zondag 14 februari 10.00-13.00 uur (voor beide groepen).
Graag op tijd aanmelden in verband met vervoer. Aanmelden kan tot 12 februari.

Uilenballen pluizen

Een uilenbal bevat een schat aan informatie. De oudste Scharrelkids ontdekken wat een uil precies allemaal eet door zelf de uilenballen uit te pluizen en de botjes te determineren met gebruik van zoekkaarten.

Zondag 13 maart voor kinderen van 7 t/m 12 jaar.
Tijdelijk Natuurhus 10.00–13.00 uur.
Aanmelden kan tot 11 maart.

Wereld van de vogels

Aan de hand van spelletjes, knutselen en video verkennen we met de jongste Scharrelkids de wereld van de vogels.

Zondag 13 maart voor kinderen van 4 t/m 6 jaar.
Tijdelijk Natuurhus 10.00–12.00 uur.
Aanmelden kan tot 11 maart.

Aanmeldadres:
scharrelkids@natuurhusalmelo.nl

Hazelaar, een echte winterbloeier

Ron Poot, KNNV

Wie denkt dat er in de winter geen planten bloeien, vergist zich. Een voorbeeld van een echte winterbloeier is de hazelaar. Al in januari kun je de opvallende gele katjes zien hangen. Ijs of sneeuw lijkt hen niet te deren! Misschien heb je de neiging rillend door te lopen, maar het is best de moeite waard eens stil te staan bij de bloeiende hazelaar. Bekijk de bloemen maar eens van dichtbij.

Let maar eens op, deze bomen zijn overal te vinden en goed te herkennen. De katjes vallen het meest in het oog. Dit zijn de mannelijke bloemen van de hazelaar, ze zijn langwerpig en geel. Ze produceren een grote massa stuifmeel en de winterse wind verspreidt deze stuifmeelkorrels in de wijde omtrek.

Op zoek naar een bloeiend vrouwtje, want hun doel is voor voortplanting te zorgen. Als de katjes rijp zijn, kun je er een tikje tegen geven en dan zie je een wolk stuifmeel vrijkomen. Dan besef je pas hoeveel voortplantingscellen zo'n boom maakt.

<< *De bloeiende hazelaar trotseert het winterweer*

Hazelnoten

Ja, de hazelaar kent dus ook vrouwelijke bloemen. Deze bevinden zich op dezelfde boom als de mannelijke katjes. Dat heet 'eenhuizig'. De vrouwtjes zijn echter niet zo opvallend als de mannelijke katjes. Je moet er echt even naar zoeken. Speur naar kleine rode sprietjes op de tak, dat zijn ze. Het lijken wel knoppen waar rode haartjes op zitten.

Die rode sprietjes op de vrouwelijke bloem zijn kleverig en vangen het stuifmeel uit de lucht. De bestuiving is een feit. De stuifmeelkorrels groeien naar binnen en bevruchten daarna de eicel ergens diep in de bloem. De nakomelingen zijn in de maak. In de loop van de zomer groeit deze nietige bloem uit tot een forse vrucht waar je in het najaar de hazelnoten uit kunt oogsten. Of de noten vallen op de grond en groeien uit tot nieuwe hazelaars.

Toverhazelaar

Naast de wilde hazelaar zijn er ook gekweekte soorten. Bekend zijn de toverhazelaars. Ook dat zijn van die vroege bloeiers, met mooie opvallend gele bloemen. Een tip: ga eens naar het Arboretum Poort Bulten in De Lutte. Tijdens een winterwandeling kun je daar niet alleen hazelaars tegenkomen maar ook genieten van bloeiende toverhazelaars in verschillende kleuren, mooi!

Bloeiende toverhazelaar

De vrouwelijke bloem van de hazelaar is piepklein en knalrood

Vrienden van Natuurhus Almelo

Gouden vrienden van Natuurhus Almelo

- Accountantskantoor Wansink & partner
- BJZ.nu bestemmingsplannen
- Gemeente Almelo
- Huize Almelo
- Kees Smit Tuinmeubelen
- Mentink Advies
- Netwerkschool ROC van Twente
- Provincie Overijssel
- Rabobank Noord Twente
- Saxion HBO Bouwkunde
- Stichting Almelo Parkstad
- Stichting Plattelands Ontwikkeling Almelo
- Trivium Meulenbelt Zorg
- VanMarleWitbreuk BV
- Voskamp Zonnepanelen
- Waterschap Vechtstromen
- Woningstichting Beter Wonen
- Woningstichting St Joseph

Vrienden van Natuurhus Almelo

- Aannemersbedrijf J. ter Horst
- Aermast Holland BV
- AOC
- Asito
- Bartels Ingenieurs
- Benadvido
- Benchmark electronics
- Bibliotheek Almelo
- Bleekkerk
- BLM Architecten BNA –
- Bouwmeester Vastgoed
- Brusse & Masselink Advocaten
- Cogas Duurzaam
- Duurzaam Netwerk Almelo
- Engberink Technische Installaties
- Gebr. Löwik Bouw- en Betonbedrijf B.V.
- GGD
- Giesen architectuur
- Groen Links
- Han's Natuurvoeding
- Hegeman Bouw
- Hof 88
- Indiëcomité
- Installateur Van Kooten
- Kinderopvang De Cirkel
- Lions
- Löwik Installatietechniek
- Nielz
- Notariskantoor Bolding
- Pilkington glas
- Regio Twente
- Schröder Bouw Management
- Scoop
- Sensata
- Sesamacademie
- Slingerbeurs
- Soweco
- Stichting De Klup Twente
- Stichting Pioneering
- StraC Communicatieadvies
- Studio WDG
- Subsidie-adviesbureau Considium
- Twente Milieu
- UT Twente
- Wetenschapswinkel
- VAC Almelo
- Vereniging Vakopleiding Bouwberoepen Almelo en omstreken
- Weidevogel Reclameproducties
- Weppster
- Wessels Print en Sign
- Woningstichting Mijande
- ZorgAccent (Woonzorgcentrum De Hofkamp)

Wilt u ook VRIEND worden van het Natuurhus? Meld u aan via www.natuurhusalmelo.nl/vrienden.

Wie werken mee aan Natuurhus Almelo? Kijk op www.natuurhusalmelo.nl > organisatie voor meer informatie over het bestuur en de verschillende betrokken werkgroepen.

Niet weggooien

Heeft u het Natuurhusblad Almelo gelezen? Gooi het niet weg, maar leg het bijvoorbeeld in de wachtkamer van uw huisarts of therapeut of in de wachtkamer van een sportvereniging, wijkcentrum of bibliotheek. Zo hebben meer mensen leesplezier! Alvast bedankt voor uw medewerking!

Natuurhus Natuurhus Almelo

Het Magazine Natuurhus is een gezamenlijke uitgave van:

AstronA

AstronA (Astronomie onderwijs Almelo) is een groep van vijf enthousiaste amateur-astronomen die met hun interesse en kennis van sterrenkunde willen delen met jong en oud in en om Almelo. Zij geven lezingen en verzorgen lessen waarbij uiteraard ook telescopen niet ontbreken. Leden van AstronA kunnen deelnemen aan de activiteiten.

www.astrona.nl

Imkersvereniging 't Iemenschoer

't Iemenschoer is de imkersvereniging van Almelo en omstreken en is een van de 220 afdelingen van de Nederlandse bijenhoudersvereniging NBV. Hoofddoel is het bevorderen van de bijenteelt door onder andere voorlichting op scholen en markten, organisatie van thema-avonden en begeleiding van nieuwe imkers die naast een persoonlijk mentor traditiegetrouw hun eerste bijenvolk van de vereniging krijgen.

www.iemenschoeralmelo.nl

IVN

Het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu, door middel van voorlichting en educatie. Almelo is een van de 180 IVN-afdelingen die in Nederland actief zijn. IVN Almelo organiseert cursussen en activiteiten. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Mens & Natuur'.

www.natuurhusalmelo.nl

Groei & Bloei

Groei & Bloei maakt mensen bewust en enthousiast voor een groene omgeving in en rondom huis en in de natuur in het algemeen. De vereniging Groei & Bloei heeft landelijk 147 afdelingen. De afdeling Almelo en omstreken organiseert informatie-avonden, excursies, workshops, cursussen, plantenruildagen, open tuinenweekenden en buitenlandse tuinenreizen. Leden ontvangen het maandblad 'Groei & Bloei'.

www.almelo.groei.nl

KNNV

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is een landelijke vereniging voor veldbiologie. De leden houden zich actief bezig met natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. KNNV organiseert excursies, lezingen, dia- en film-avonden. Er is ook een inventarisatiewerkgroep actief. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Natura'. De afdeling Almelo bestaat al meer dan 100 jaar en was de eerste KNNV-afdeling in Twente.

www.knnv.nl/twenthe

Nivon

Nivon Almelo is een afdeling van het Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk (Nivon). Het Nivon is er voor iedereen die zichzelf en anderen wil versterken in de zoektocht naar een eerlijke en groene toekomst. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Toorts' en korting op het verblijf in Nivonaccommodaties in binnen- en buitenland.

www.nivon.nl

Vriend

Als vriend van de Stichting Natuurhus of als lid van één van de deelnemende verenigingen heeft u vele voordelen:

- U steunt het project Natuurhus, dat geld nodig heeft om het gebouw in het Hagenpark te kunnen realiseren.
- Deelnamemogelijkheid aan de lokale activiteiten van alle verenigingen tegen dezelfde voorwaarden als de leden.
- U kunt vrijwilliger worden bij een van de vele werkgroepen en u zo verdiepen in wat u interesseert.

- U ontvangt 4 x per jaar het gezamenlijke Natuurhus-magazine per post.
 - U ontvangt periodiek een digitale nieuwsbrief.
 - Gratis koffie, thee en fris (kleine groepen) in het Tijdelijk Natuurhus in 2015 (bij normaal gebruik, ter beoordeling van het bestuur).
- Zondags is het Tijdelijk Natuurhus niet meer geopend. Wilt u vriend worden van de Stichting Natuurhus voor minimaal € 24,- per jaar? Dat kan! Meld u aan als Vriend op de website www.natuurhusalmelo.nl/vrienden.

De Rabobank is een dichtbij-bank

Dit laten we tot uitdrukking komen door lokaal aanwezig te zijn in de samenleving, en hier ook onze bijdrage voor te leveren. Dat is het idee!

Altijd dicht bij u in de buurt!

Rabobank. Een bank met ideeën.

www.rabobank.nl/noordtwente
(0546) 83 88 00

VAN KOOTEN
DAK- EN INSTALLATIETECHNIEK

Compleet in installaties

AL SINDS 1920 DE ZORG VOOR UW WOON- EN WERKKLIMAAT

INSTALLATIE EXPERTS
VEELZIJDIG-BETROUWBAAR

VERWARMING AIRCO/LUCHT ELECTRO/BEVEILIGING LOODGIETERSWERK SANITAIR DAKBEDEKKING TECHNISCH BEHEER

Almelo Telefoon 0546 - 58 10 10 Nijverdal Telefoon 0548 - 62 20 19 Internet www.vankootenbv.net